

Kürtaj Meselesine Fıkḥî Bir Bakış

Araştırma Makalesi

Menşure Coşkun

Selçuk Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı,
mcskn8782@gmail.com,
ORCID: 0009-0005-3617-6707

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16625084>**ÖZET**

İslam dini insanların dünya ve ahiret saadetini sağlamak maksadıyla bazı hükümler koymuştur. İslam'ın gözetilmesini istediği bir husus neslin korunmasıdır ve bu ancak sahih bir evlilikle mümkün olmaktadır. Bundan dolayı aile kurumunu yok edecek her türlü davranış yasaklanmıştır. İslam insan hakları üzerinde önemle durmuş ve sorumluluklarını bilmek kaydıyla evliliği ve çocuk sahibi olmayı, çoğalmayı teşvik etmiştir. Her ne sebeple olursa olsun bir cana kıymayı ise yasaklamıştır. Bilinçli olarak gebeliği sonlandırmak demek olan kürtaj da İslam dininin yasaklarından. Annenin hayatı söz konusu olması gibi zaruri haller hariç anne karnındaki ceninin imhası yasaklanmıştır. İslam çoğalmayı teşvik etmiş insan haklarına önem vermiştir. Bazı İslam hukukçuları ceninin imhası için 40 gün veya 120 gün gibi sınırlar koymuş olsa da genel itibarıyla bir cana kıymak haram sayılmıştır. Bu çalışmada, fıkḥî hükümler ışığında kürtaj konusu ele alınmış, İslam hukukunun konuya nasıl baktığı incelenmiştir. Ceninlik döneminin çeşitli dönemleri, farklı sebeplerden dolayı cenine müdahale etmenin İslam hukukundaki hükmünü açıklamaya çalışılmış, aktüel bir problem olarak gündemde olan bu konu hakkında genel bir bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hukuk, İslam, Cenin, Kürtaj, Fıkḥ, Zina, Gebelik.

GİRİŞ

İslam dini toplumun temeli olan aile kurumuna büyük önem vermiş ve bu kurumun korunması için dini ve hukuki bazı tedbirler alınmıştır. Kuran'ı Kerim'de insanoğlunu huzur ve mutluluğa erdiren, onda sevgi ve merhamet duygularını arttıran karşı cinsin yaratılması, Allah'ın kullarına lütuf ve ihsanının işareti olarak kabul edilmiş, bu sebeple bekarların evlendirilmesi emredilmiştir. Evlilik dünya mutluluğunun temelini oluşturan en önemli unsurlardandır. İnsanın mutlu huzurlu olması, neslinin devamını sağlaması ancak evlilik ile mümkün olur. Ayrıca evlilik insanı manevi açıdan da geliştirip olgunluğa erdiren büyük bir nimettir. O halde bu nimetin temelini sağlam atılması kaçınılmazdır. Güzel ahlak, anlayış, uyum, fedakârlık, kişilik sahibi olma aranan vasıflardandır. Evlilik, İslam peygamberi Hz. Muhammed'in ve diğer bütün peygamberlerin de önem verdiği bir kurumdur. Sevgili peygamberimiz imkânı olanların evlenmesini emretmiş, kocasına sevgiyle bağlanan ve doğurgan olan kadınların tercih edilmesini tavsiye ederek kıyamet günü ümmetinin çokluğuyla övüneceğini ifade etmiştir (Ebu Davud, Nikah).

İlk dönemlerden beri bütün toplumlarda nüfus artışını engellemek amacıyla çeşitli doğum kontrol tedbirlerine başvurulmuştur. Dinlerin konuya bakışı uygulanan doğum kontrol yöntemine göre farklılık göstermektedir. Genellikle hamileliğin oluşmasını engelleyici yöntemler mübah karşılanırsa da ana rahminde oluşmuş çocuğun düşürülmesi yönündeki müdahaleler uygun görülmemiş yapılması halinde dini, hukuki ve sosyal yaptırımlar söz konusu edilmiştir. Bu çalışmada kürtajın tamimi, tarihçesi ve kürtaj meselesinde İslam hukukçularının görüşlerine yer verip İslam hukuku açısından değerlendirmesi yapılmaya çalışılacaktır.

1. Kürtaj

1. 1. Tanımı ve Tarihçesi

Fransızca kökenli olan kürtaj kelimesi sözlükte: “vücutta boşluklar içinde bulunan yabancı cisimleri, hasta veya yabancı sayılan dokuları kazıyarak alma, kazıma, döl yatağının içini kazıyıp dölütü alma işi” şeklinde tarif edilmektedir (Komisyon, 1998, s. 1441). İslam hukukunda kürtaj için; “annenin veya bir başkasının maddi ve manevi müdahalesi ile ceninin rahimde veya rahmin dışına çıkarılarak öldürülmesi” şeklinde bir tanım yapılmıştır (Karaman, 1998, s.144).

Kürtaj gebeliklerin ilk üç ay içerisinde sonlandırılması uygulanan işlemdir. Yani isteyerek çocuk düşürme yöntemlerindendir. Bizimde burada kürtaj ile kastettiğimiz isteyerek çocuk düşürme işlemidir.

Hayrettin Karaman kürtaj için “cenin katli” ifadesini kullanırken, (Karaman, 1998, s.144) M. Ali el-Bar'da “katlü'l-ecinne” ifadesini kullanır. (el-Bar, 1991, s.476) Buna göre kürtajla gebe kadının ilk günden itibaren rahmindeki çocuğun öldürülmesi söz konusudur.

Bebeklerin çeşitli yöntemlerle katledilmesi Hintliler' den Çinliler' e, Ken'aniler' den Grekler' e kadar birçok toplumda yaygın bir gelenektir. Fakat hemen hemen bütün dinlerde anne karnındaki çocuğun öldürülmesi yasaklanmıştır. Örneğin Hinduizm' de çocuk düşürme yasaklanmış ve çocuk düşüren kadın bulunduğu kastın dışına atılarak cezalandırılmıştır. Kutsal kitaplarına göre çocuk düşürmekten daha büyük bir günah yoktur. Budizm ve Zerdüştlükte de çocuk düşürme yasaktır (Harman, 1993, s. 363).

Modern tıptan önce ilkel yöntemlerle yapılan kürtaj günümüzde ameliyat ortamında

doktorlar tarafından uygulanmaktadır. (Karaman, 1998, s.144) Son yıllarda dilatasyon kürtaj işlemi yerine vakum aspirasyonu kullanılmaya başlamıştır. Bu yöntemi 1860 yılında ilk kez İngiltere’ de yaşayan Simpson uygulamıştır. 1927’ de Rusya’ da Bykow, 1935’ de Baltimor’da Novak, 1958’ de Çin’de Wu Wu ve Tsai bu yöntemi uygulamaya devam etmişlerdir. Bu yöntem 1960’lı yılların başında doğu ülkelerinde kullanılmaya başlamış, 1977’ den itibaren de ABD ve İngiltere ‘de uygulanmıştır (Bilgel, 1997, s.114).

Kürtaj Çin ve eski Sovyetler Birliği gibi bazı ülkelerde aile planlaması yöntemi olarak uygulanmaktaydı. Bu ülkelerde kürtaj sayısı doğumların 2 katı kadardı (Bilgel, 1997, s.112).

1. 2. Hamilelik Dönemlerinin Kürtaj Uygulamasındaki Yeri

İslam hukukçuları kürtajın hükmü konusunda dört farklı dönem belirlemişlerdir.

1. 2. 1. Döllenmeden Doğuma Kadar Olan Dönemde Kürtaj

Kuran’ı Kerim’de ve hadislerde ceninin kasten öldürülmesine temas edilmemiştir. Hicri birinci asrın sonlarından itibaren ilk başta ceza hukuku bahislerinde ceninin bilerek veya kazara öldürülmesi ele alınmış, daha sonra doğumu engellemek amacıyla ceninin belirli bir süre zarfında imha edilmesinin caiz olup olmadığı tartışılmıştır (Karaman, 1998, s.144).

İslam hukukçularının bazılarına göre çocuk düşürmek gebeliğin hiçbir aşamasında caiz görülmemiştir. Onlara göre ruhun üflenmesi ile gebeliğin bilinçli olarak sona erdirilmesi arasında bir ilişki kurulamaz (Karaman, 1998, s. 149). Ceninin hiçbir dönemde düşürülemeyeceğini savunan hukukçuların delilleri şunlardır:

A. Canın korunması, İslam’ın 5 temel esaslarındandır. Ayrıyeten insanın dokunulmazlığı ve saygınlığı da İslam’ın önemle üzerinde durduğu hususlardandır. Yaşama hakkı sperm ile yumurtanın birleştiği andan itibaren Allah tarafından verilmiş bir hak olup, bu aşamadan sonra hiç kimsenin müdahalesine müsaade edilmemiştir. Çünkü yaşama hakkı ebeveynler tarafından değil bizzat Allah tarafından verilmiş bir haktır. Anne baba başlangıçta gebeliği önleyici tedbirler alsa da, dinen buna müsaade edilmiş olsa da gebelik meydana geldikten sonra artık buna müdahale hakları yoktur (Bardakoğlu, 2000, s. 137).

B. Kuran’ da çocuk düşürme ile ilgili açık ve özel bir hüküm bulunmamaktadır. Fakat ayet ve hadislerde geçen genel prensipler ve özel hükümler hiçbir gerekçe olmadan ceninin öldürülmesine müsaade etmez. Kürtaj ve isteyerek çocuk düşürme insan öldürmeyi yasaklayan ayetlerin kapsamına girmektedir. İslam hukukunda tıbbi ve dini bir gerekçe olmaksızın çocuğun düşürülmesi, aldırılması cinayet sayılmış ve haram kılınmıştır (Bardakoğlu, 2000, s.137).

C. Hz. Peygamber’in kasten çocuk öldürmeyi cinayet sayıp bunu işleyen ve sebep olanlardan maddi tazminat alınmasına hükmetmesi çocuğun yaşama hakkını korumaya yöneliktir. Ayrıca rızık, kader, tevekkül ile ilgili dini telkin ve emirler de bir bakıma ana rahmindeki ceninin yaşama hakkını korumaya yönelik telkinlerdir (Bardakoğlu, 2000, s.137).

D. İslam hukukuna göre ceninin hakları ana rahmine düştüğü andan itibaren başlar. İnsan cenin halinde iken belirli şartlara çerçevesinde yaşama hakkına sahiptir. Miras ve vasiyetten pay alır, nesebi sabit olmakta ve yaşaması için hukuki ve cezai tedbirler alınmış bulunmaktadır (Karaman, 1995, 48).

E. Cenin bir insanı temsil ettiğinden sebepsiz yere müdahale edilemez. Hz. Peygamber yavru çıkarma esnasında kuş yumurtalarına zarar verilmesini yasaklamıştır. İnsanı temsil eden

cenin hayvan yumurtasından daha çok korunmaya değerdir (Döndüren, 19955, s.259).

F. Kürtajın İslam Hukuku açısından caiz olup olmadığı araştırılırken ilk önce ceninin canlı olup olmadığı üzerinde durulur. Ceninin canlı ve insan şeklini aldığı kesinleşmiş ise hiçbir hukukçu kürtaja caiz diyemez. Çünkü İslam insanı, nefsi öldürmeyi kesinlikle yasaklamıştır (Karaman, 1998, s.145-146).

Bu deliller gösteriyor ki gebeliğin hiçbir döneminde geçerli bir sebep bulunmadıkça kürtaj caiz değildir. İslam hukukçuları da ceninin hayatına bir insan tarafından son verilemeyeceğini bunun caiz olmadığını belirtmişlerdir. (Çeker, 1993, s. 364) Hanefi mezhebindeki iki görüşten hâkim olan görüşe göre geçerli bir mazeret bulunmadıkça hiçbir dönemde ceninin öldürülmesi caiz değildir. Cenin bir insan tarafından öldürülüp düşürüldüğü takdirde günah işlenmiş olur. Fakat bu günah doğup yaşayan bir insanı öldüren katilin günahı kadar büyük sayılmamaktadır. (Karaman, 1998, s.149-150).

Hanefi mezhebindeki diğer görüşe göre ise 120 günden önce çocuk düşürmek caizdir. Hayrettin Karaman ve Ali Bardakoğlu'na göre bu gruptaki fıkıhçıların bunu caiz görme sebebi ana rahmindeki varlığın cenin mi yoksa bir et parçası veya kan kümesi mi olduğunun bilinmemesi, tıbbi yetersizlikleri ve bilgisizlikleridir. (Bardakoğlu,2000, s.138) Oysaki günümüzde rahimde oluşan nesnenin canlı mı cansız mı olduğu tıbbi muayene sonucu 2 hafta içinde belli olmaktadır. Birçok organ da 40 gün içinde oluşmaktadır. Bu doğrultuda günümüz şartlarında Hanefi mezhebinde 120 günden önce kürtajın caiz olduğu söylenemez. Böyle bir fetva vermek Hayrettin Karaman'a göre cinayete teşvik sayılır (Karaman, 1998, s.150).

Maliki mezhebi hukukçularının çoğu ile Şafii mezhebinden İbnü'l İmad ve Gazzali gibi fıkıhçılar ve Hanbeli mezhebindeki görüşe göre de gebeliğin hiçbir evresinde ceninin öldürülmesi caiz olmamakla birlikte bu hukukçular tarafından cinayet sayılıp haram kılınmıştır (Kılıçer, 1997, s.378).

Zahiri mezhebinde de hiçbir evrede çocuk düşürmek caiz sayılmamaktadır. (Karaman, 1998, s.151) Ancak Maliki mezhebinden Kurtubi, “döllenmiş yumurtanın rahim kanalında iken veya döllenir ona yapışmadan önce bertaraf edilmesi caizdir. Bu durumla erkeğin meniye dışarı atması arasında bir fark yoktur. Bunu yapan günahkâr olmaz” demektedir (Kurtubi, 1967, s.8).

1. 2. 2. Gebeliğin Başlangıcından 40. Güne Kadar Olan Dönemde Kürtaj

Bazı hukukçular gebeliğin 40. Gününe kadar çocuk düşürmeyi caiz saymışlardır. Maliki, Şafii ve Hanbeli mezhebindeki bir kısım fıkıhçıya göre 40 günü tamamlamayan ceninin düşürülmesinde sakınca yoktur. (Çeker, 1993, s.364) Hanefilerden el-Mevsili de döllenmeyle birlikte ilk 40 gün kürtaj caizdir. Ona göre bir kadın 40 günden önce bir ilaç kullanarak cenini düşürürse uzuvları oluşmadığı için günahkâr olmaz (Mevsili, 1984, s.168).

El-Buti de meşru bir gebeliğin 40 günden önce sonlandırılabilceğini söylemiştir. Ona göre 40 günden önce ceninin ruhu oluşmamıştır, o sadece et parçasından ibarettir. Ancak kürtaj anne için risk oluşturuyorsa yasaklanmıştır (El-Buti,1976, s.73-74). Ona göre cenin 40. günden itibaren yaratılmaya ve insan şeklini almaya başlar. Bu aşamadan sonra ana babanın cenini koruması vacip, öldürmesi haramdır. Buna göre bebeğin yaşama hakkı 40 günden sonra başlar.

El-Buti kürtaja gene bir çağrıda bulunmanın toplum haklarını ihlal etmek olduğunu söylemektedir. Çünkü toplumun devamı çoğalma ile olmaktadır. Toplum kürtaj yaygınlaşırsa buna müdahale etme hakkına sahiptir (El-Buti, 1976, s.74).

1. 2. 3. Gebeliğin Başlangıcından 120. Güne Kadar Olan Dönemde kürtaj

Fıkıhçıların çok az bir kısmına göre ise gebeliğin 120 güne kadar olan dönemde istemli olarak sonlandırılmasında bir mahzur yoktur. Hanefilerden Maverünnehir bilginleri ile bazı Şafii fıkıhçılarına göre meşru bir sebep olsun ya da olmasın kürtaj caiz görülmüştür. Bunlar ruh üflenmeden bir şeyin yaratılmadığını, oluşan varlığın bir et parçası olduğunu öne sürmüşlerdir. (İbn Abidin, 1870, s.176) Bunlar ruhun üflenmesinin 120 günden sonra olduğunu ileri sürerler. Öte yandan insan olma evrelerinin de 120 günden sonra tamamlandığını söylerler (Çeker, 1993, s.364).

Hanefilerden çoğunluğun ve geçerli olan görüşe göre ve İbn Abidin' e göre meşru bir sebep bulunmaksızın çocuk düşürmek caiz değildir (İbn Abidin,1870, s.380).

1. 2. 4. Gebeliğin 120. Gününden Doğuma Kadar Olan Dönemde Kürtaj

İslam alimleri ruh üflendikten sonra çocuk düşürmenin haram olduğu, bunun cinayet sayıldığı noktasında görüş birliği içerisindeyler. Anne tıbbi ve kesin bir zaruret teşekkül etmişse ceninin tıbbi yollarla alınmasında mahzur yoktur. Ancak bu konuda anne babanın değil ehil bir hekimin kararı önemlidir (Bardakoğlu, 2000, s.139).

Fıkıhçıların konu ile ilgili görüşlerini değerlendirdiğimizde gebeliğin hiçbir döneminde çocuk düşürmenin caiz olmadığı şeklindeki rivayetlerin delillerinin daha kuvvetli olduğunu görmekteyiz. Karaman'ın da ifade ettiği üzere ruh üflenmesi ile cenine müdahalenin hiçbir ilgisi yoktur.

1. 3. Bazı Durumlarda Kürtaj

Burada Kürtaj için İslam Hukukçuları tarafından ortaya konan bazı meşru sebeplere yer vermeye çalışacağız.

1. 3. 1. Zina

Zinayı evlilik dışı cinsel birleşme sonucu kadının hamile kalması olarak tanımlayabiliriz. Kuran-ı Kerim' de zina ve fuhuş büyük günahlardan sayılmış, dünyevi ve uhrevi cezasından söz edilmiştir (Erşahin, 2002, s. 202). Dolayısıyla İslam dininde zina ve zinaya götüren her türlü yollar yasaklanmış haram kılınmıştır.

Zina sebebiyle oluşan ceninin düşürülmesi meselesi fıkıh kitaplarında yer almamakta, yeterince açıklanmamaktadır. Ancak er-Remli, al-Buti, Karadavi ve Karaman gibi alimlerin konuya değindiğini görmekteyiz. Bu alimlerin hepsi zinanın çocuk düşürmek için gerekçe olmayacağını söylemektedir. Zina nedeniyle gebe kalan bir kadın hiçbir dönemde gebeliği sonlandıramaz.

1. 3. 2. Tecavüz

Bir kadının tehdit veya zorla hamile bırakılmasıdır. Tecavüz sonucu gebe kalan kadınların cenine müdahale hakkı olup olmadığı hukukçular tarafından tartışılmıştır. Karadavi öncelikle tecavüze maruz kalan Müslüman bir kadının bundan dolayı bir günahının olmadığını belirtmiş ve şu ayeti delil göstermiştir:

“Kalbi imanla dopdolu olduğu halde baskı altında zorlananlar hariç..”(Nahl, 16/106)

Karadavi’ye göre tecavüze uğramış bir kadının görevi cenini korumaktır, bunda bir sakınca yoktur. Kadın bundan dolayı düşüğe zorlanmamalıdır. Fakat zaruriyet ve özür durumunda düşük yapılabileceğini belirtir (Karadavi,1996, s.675-676).

Din İşleri Yüksek Kurulu’da konu ile ilgili fetvasında şöyle demiştir:

“Bilindiği üzere İslam dini insana ve insan hayatına büyük önem vermiştir. Hayatın ve neslin korunması bütün ilahi dinlerin başlıca hedefleri arasında yer almıştır. Bu itibarla her ne şekilde olursa olsun ana rahminde meydana gelen bir canlının kesin ve meşru bir mazeret olmadıkça dıştan bir müdahale ile yaşama imkanının yok edilmesi cinayet sayılmıştır.”

1. 3. 3. Anne Sağlığının Tehlikeye Düşmesi

Cumhuru fukahaya göre kürtaj için geçerli olan tek ve kesin mazeret gebelikten dolayı annenin sağlığının tehlikeye girmesidir (Şeltut, 1983, s. 290).

Ruh üflendikten sonra çocuk düşürmenin haram olduğunu, bunun cinayet sayıldığını söylemiştik. Bu konudaki ifadelerin klasik fıkıh kaynaklarında mutlak olarak yer aldığını dikkate alacak olursak bu hükmün anne sağlığı tehlikeye girse bile geçerli olacağını düşünebiliriz. Bazı kaynaklarda bu husus açıkça belirtilmiştir. Örneğin İbn Abidin’e göre anne sağlığı için risk oluştursa bile ceninin aldırılması caiz değildir. Çünkü annenin ölmesi ihtimal dahilindedir. İhtimalden hareket ederek bir canlının öldürülmesi caiz olmaz (İbn Abidin,1870, s.602).

Ancak Kuveyt’te toplanan fıkıh ansiklopedisi ilim heyeti cenin risk oluşturduğu takdirde anne hayatının dikkate alınması gerektiğini beyan etmiştir. Bizce de bu görüş daha isabetlidir. Ayıriyeten annenin ölmesi halinde bebeğinde hayatını sürdüremeyeceği açıktır. Burada ceninin alınmasına cevaz vermek sağlam bir delil ile değil, zaruret halinde yapılmaktadır (Karaman, 1998, s. 151).

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki anne hayatının riske girmesi durumunda tıbbi müdahale ile ceninin alınması caiz görülmüştür. Fakat daha önce de belirttiğimiz gibi bu karar ehil bir hekim tarafından verilmelidir.

1. 3. 4. Ceninin Sağlığının Tehlikede Olduğunun Tespit Edilmesi

Ceninin kürtajla alınmaması halinde doğacak olan çocuğun hasta, sakat, eksik, zihinsel ve bedensel engelli veya kısa ömürlü olması vb. mazeretlerin geçerli olup olmadığı hukukçular tarafından tartışılmıştır. İncelemelerimize göre bu tür mazeretler meşru sayılmamakta ve böyle durumlarda kürtaj caiz görülmemektedir.

Ceninin hayati risk taşıdığı, sağlığının risk taşıdığı, 100 de 100 zihinsel ya da bedensel engelli olacağı tespit edilse dahi rahimde tutunmuş ve büyümeye başlamış olan cenin bir insandır ve bütün insanlar gibi onun da yaşama hakkı, hukuki şahsiyet ve hakları vardır. Sağlıklı doğup büyümüş ve sonradan bir kaza geçirip sakat kalmış bir çocuğun öldürülmesi nasıl haramsa böyle bir ceninin de öldürülmesi haramdır.

Din İşleri Yüksek Kurulu 1980 yılındaki fetvasında konu ile ilgili şöyle demiştir:

“Henüz 4 aylık olmayan gebeliğe son verilebileceği görüşünde olan ve bu görüşlerini kanaatimizce sağlam delillere dayandıramamış bulunan bazı fakihler varsa da, gebe kaldıktan sonra 4 aylık süre içinde de olsa bir zaruret olmaksızın, rahimdeki nutfe veya ceninin gerek ilaç, gerekse diğer etki ve işlemlerle düşürülmesi veya aldırılması İslam bilginlerinin çoğunluğu

tarafından caiz görülmemiştir. Dört aylıktan sonra ise anne hayatının kurtarılması dışında bir nedenle gebeliğe son vermenin, kürtajın haram ve cinayet hükmünde olduğunda İslam müçtehit ve fakihler ittifak etmişlerdir.” Sonuç olarak diyebiliriz ki gebelikten sonra haklı ve kesin bir meşru sebep bulunmaksızın cenini aldırarak veya düşürmek yolu ile bir canlının hayatına son vermek caiz değildir.

1. 3. 5. Süt Emen Bebeğin Sağlığının Risk Altında Olması

Kürtajın ancak haklı bir sebebe, zarurete dayanması halinde caiz olacağını söyleyen İslam hukukçularından bir kısmı emzirdiği bir bebeği olan annenin hamile kalması durumunda sütünün bozulması veya kesilmesi halinde emen bebeğin sağlığının risk altında olması ölüm tehlikesi bulunması ihtimalini kürtaj için geçerli bir sebep kabul etmişlerdir.

Hanefî fakihlerden İbn Vehban, süt emziren bir kadının tekrar hamile kalması sebebiyle sütünün kesilip, babanın da maddi imkânsızlıktan dolayı süt anne tutamaması durumunda mevcut çocuğun ölümünden şüphe duyulursa 120 gün içinde ceninin düşürülmesini geçerli mazeret saymıştır. (İbn Abidin, 1870, s. 176) İbn Abidin bu görüşü direk almıştır dolayısıyla kendisinin de aynı görüşte olduğunu söyleyebiliriz.

Diğer taraftan Çeker, Döndüren ve Günenç gibi günümüz fıkıhçıların bu bilgiyi eserlerine sadece nakletmek için aldıkları, bu durumu kürtaj için meşru bir sebep olarak gördükleri anlaşılmaktadır (Erşahin, 2002, s. 215).

Fakat Hayrettin Karaman günümüzde artık 120 gün beklemeden 15 gün içinde rahimdeki varlığın cenin mi et parçası mı olduğunun tespit edildiğini bu nedenle bu gerekçenin cenini öldürmek için geçerli bir mazeret olmayacağını belirtmiştir. (Karaman, 1998, s.150)

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki süt emziren kadının hamile kalması durumunda mevcut çocuğun ölmesi ihtimali ile cenin öldürülemez. Bu ihtimale dayalı olarak kürtaj haram sayılmıştır.

1. 3. 6. Ekonomik Sıkıntılar

Bazı hukukçular yoksulluk ve ekonomik sıkıntılardan dolayı kürtaj yapılabileceğini söylemiştir. Fakat bu görüşü kabul etmek itikadi açıdan mümkün görünmemektedir. Çünkü Müslüman rızkı verenin Allah olduğuna inanır. Yüce Allah’ın Rezzak, Razık, Rahman, Kerim sıfatları dünya üzerinde her canlıya rızkı verenin o olduğunu gösterir. (Döndüren, 1995, s. 258)

“Yeryüzünde hiçbir canlı yoktur ki rızkı Allah’a ait olmasın” (Hud, 11/6).

“Nice canlı vardır ki kendi rızıklarını sağlayıp taşıyamazlar. Allah onlara da size de rızık veriyor...” (Ankebut, 29/60).

Allahu Teala’nın “Fakirlik korkusu ile çocuklarınızı öldürmeyin. Onları da sizi de biz rızıklandırıyoruz. Onları öldürmek büyük bir suçtur” (İsra, 17/31). Ayeti kerimesinin kapsamına doğmuş olan çocuğun rızkının temin edilememesi bu nedenle açlıktan ölebileceği girdiği gibi aynı endişe ile anne karnındaki çocuğun öldürülmesi de girmektedir. Bu nedenle ekonomik sıkıntılar sebebiyle kürtaj caiz görülmemiştir.

1. 3. 7. Toplumsal ve Ahlaki Şartların Rolü

Bazı İslam Hukukçuları toplumsal şartların bozuk olması sebebiyle çocuğun İslam ahlakı üzere yetiştirilememesinden endişe duyulması halinde kürtajın caiz sayılabileceğini öne sürmüşlerdir.

Bu konuda yine İbn Abidin toplumda fitne ve fesadın çok yayılmasından dolayı doğacak çocuğun İslam ahlakının bozulabileceği ihtimalini kürtaj için geçerli bir sebep saymıştır (İbn Abidin, 1870, s.176). Toplumdaki bozukluktan dolayı doğacak çocuğun ahlaksız kötü bir birey olmasından endişe duyularak kürtaj yapılması kesinlikle caiz değildir. Çünkü gelecekte ne olacağını ancak Allah bilir. Nitekim Hz. Muhammed de her türlü kötülüğün olduğu bozuk bir toplumda dünyaya gelmiştir.

Kuran ve sünnette bu konu ile ilgili bir ima dahi bulunmamaktadır. Aksine İslam Müslümanların azınlıkta olduğu toplumlarda evlenmeyi ve çoğalmayı tavsiye eder. Bu durumda toplumsal bozulma kürtaj için bir sebep sayılamaz. Sadece bu sebepten ötürü çocuk aldırma haram sayılır.

1. 3. 8. Eğitim İmkânlarındaki Yetersizlikler

Anne karnındaki çocuğun eğitim imkânlarının yetersiz olmasından dolayı iyi bir eğitim ve terbiye alamamasından dolayı kürtaj yapılabileceği bazı fakihlerce ortaya atılmıştır. Yine bu düşünce de İbn Abidin'in mazeretlerindendir (İbn Abidin, 1870, s.176). Buna göre toplumsal yapının bozuk olmasından dolayı anne babanın çocuğa iyi bir İslami terbiye ve kaliteli eğitim vermelerinin zor olması sebebiyle ceninin 120 gün tamamlanmadan aldırılması caizdir. Bu düşünce sadece bir ihtimali yansıttığından İslam Hukuku açısından kabul edilemez. Sonuç olarak böyle bir düşünceden dolayı yapılan kürtajın haram olduğunu söyleyebiliriz.

SONUÇ

Aile İslam dininde toplumun temeli kabul edilir ve İslam aileye büyük önem atfeder. Yine İslam evliliğe ve çocuk sahibi olmaya da büyük önem vermiş ve bunların sorumluluğunu bilmek koşuluyla teşvik etmiştir. Neslin devamını da sahil bir evlilikle mümkün kılmıştır.

Gebeliğin bilinçli olarak sonlandırılması anlamına gelen kürtaj ve benzeri uygulamalar İslam hukuku alimlerinin çoğunluğuna göre gebeliğin hiçbir safhasında caiz görülmemiştir. 120 günden sonra annenin hayatının kurtarılması gibi zorunlu bir sebep bulunmadığı müddetçe kürtaj yaptırmanın cinayet ve haram olduğunda hukukçular tarafından tam bir ittifak vardır.

Ruh üflenmesi mahiyetini bilemeyeceğimiz bir olaydır. Kuran ve sünnette de ruh üflenmeden önce ceninin düşürülebileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Dolayısıyla bize göre ruh üflenmesi ile kürtaj arasında bir ilişki bulunmamaktadır. İslam geçerli bir mazeret bulunmadığı takdirde kürtaja onay vermemektedir. Bu açıdan ruh üflenmesine ilişkin rivayetleri 40 kûsür gün sonra ruh üflenebileceği şeklinde değerlendiren ilim adamlarının görüşlerini benimsememekte ve 40 gün içinde de çocuk düşürmenin caiz olmadığı kanaatindeyiz. Çünkü biz net olarak ne zaman hangi gün hamile kaldığını bilemeyiz. Ne zaman ruf üflendi kesin olarak bilemeyiz. Günümüzde teknoloji ve tıp ilmi gelişmiş olmasına rağmen gebeliğin kesin olarak ne zaman başladığı bilinmemektedir. Dolayısıyla 40 veya 120 gün bu açıdan netlik oluşturmaz. Kadın hamile olduğunu anladığı anda belki de çoktan ruh üflenmiş olabilir. Dolayısıyla anne hayatı hariç her ne sebeple olursa olsun gebeliğin hiçbir döneminde çocuk aldırma caiz değildir görüşünü benimsemekle birlikte çocuğun sakat veya eksik doğması da bir imtihan vesilesidir diyebiliriz.

KAYNAKÇA

- Bardakoğlu, A. (2000). Cinsi Hayat. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- El-Bar, M. A. (1991). Siyase ve Vesailü Tahdidi'n-Nesl fi-Madi ve'l-Hadır (2.bs).
- Bilgel, N. (1997). Halk Sağlığı Bakışıyla Ana ve Çocuk Sağlığı (1.bs). Güneş-Nobel Yayınevi
- El-Bûti, M. S. R. (1976). Mes'eletü Tahdidi'n-Nesl Vikayeten ve İlacen (3. Bs).
- Çeker, O. (1993). Çocuk Düşürme. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Döndüren, H. (1995). Delilleriyle İslam İlmihali (9. bs). Erkam Yayınları.
- Erşahin, M. (2002). İslam Hukuku Açısından Aile Planlaması Kürtaj ve Çocuk Sahibi Olma. Selçuk Üniversitesi.
- Harman, Ö. F. (1993). Çocuk Düşürme. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- İbn Abidin, M. E. b. Ö. (1870). Reddü'l Muhtar ale'd-Dürri'l-Muhtar fi Şerhi Tenviri'l-Ebsar (4.bs). Şamil Yayınevi.
- Karaman, H. (1998). İslam'a Göre Doğum Kontrolü ve Kürtaj.
- Karadavi, Y. (1997). Min Hedyi'l İslam Fetava Muasıra (3.bs). Maruf Yayınevi.
- Kılıçer, E. (1997). Çocuk Düşürme. İslam İnanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi.
- Kurtubi, E. A. b. M. (1967). El Cami-u li Ahkami'l- Kuran (1.bs). (E. İ. İbrahim, nşr.). Buruç Yayınları.
- Mevsili, A. b. M. (1984). El İhtiyar Li Talili'l-Muhtar (9.bs). Muallim Neşriyat.
- Şeltut, M. (1983). El-Fetava (7.bs). Daru's-Şuruk Yayınevi.

A Jurisprudential Perspective on the Abortion Issue

Research Article

Menşure Coşkun

Selçuk University,
Institute of Social Sciences,
Department of Basic Islamic Sciences,
mcskn8782@gmail.com,
ORCID: 0009-0005-3617-6707

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16625084>

ABSTRACT

The religion of Islam has made some provisions in order to ensure the happiness of people in this world and the hereafter. One thing that Islam wants to be observed is the protection of progeny, and this is only possible with a valid marriage. Therefore, any behavior that would destroy the family institution is prohibited. Islam placed great emphasis on human rights and encouraged marriage, having children, and reproduction, provided that people knew their responsibilities. It prohibited taking a life for any reason. Abortion, which means deliberately terminating a pregnancy, is also prohibited in Islam. The destruction of the fetus in the womb is prohibited, except in cases of necessity, such as when the mother's life is at stake. Islam encouraged proliferation and gave importance to human rights. Although some Islamic jurists have set limits such as 40 days or 120 days for the destruction of the fetus, taking a life is generally considered haram.

Keywords: Law, Islam, Fetus, Abortion, Fiqh, Adultery, Pregnancy.